

Logistik vid förtätning

Egzon Mehmeti

Vi behöver inte leta särskilt länge för att hitta någon i vår omgivning som är på jakt efter en bostad. Studier eller arbete på en annan ort, flytta ihop med sin livspartner, familjeökning och separationer är endast en del av alla anledningar till att människor söker nya bostäder. Vi behöver inte heller leta särskilt länge för att hitta någon i vår omgivning som har svårigheter med att finna en bostad – eller låt mig uttrycka det såhär istället: Finna en bostad till rätt pris. Bostadsbristen är ett omtalat och omskrivet ämne. Vi i samhällsbyggnadsbranschen har en nyckelroll i förändringsresan mot ett hållbart samhällsbyggande.

Vi strävar alltmer efter en hållbar utveckling. Att förtäta städer är en typ av hållbar utveckling. Bland annat så kan användningen av befintliga system, såsom infrastruktur, kollektivtrafik och närheten till förnödenheter nyttjas. Men förtätning av städer och byggande i urbana miljöer innebär också stora utmaningar för oss verksamma i samhällsbyggnadsbranschen, såväl som stadens invånare, verksamheter och besökare.

Byggbranschen kritiserar ofta för att vara konservativ, motstridig till förändring samt anklagad för att visa på en låg effektivitet- och produktivitet utveckling, som tillsammans med ökade miljökrav är ett par av de främsta utmaningarna. Vid förtätning av städer ställs krav på effektiv ytanvändning med minimal påverkan på samhällsfunktionerna. För att uppnå en minimal påverkan på samhället, dagliga verksamheter och medborgare, krävs det i samband med förtätningar av städer en samordnad, välfungerande och effektiv logistik och materialhantering. Detta är något som respondenterna som är involverade vid förtätningen av Lund är överens om.

Syftet med examensarbetet är att belysa logistiska utmaningar och möjligheter vid förtätning av städer och samtidigt bidra med kunskap och förslag till vilka faktorer som kommuner skall beakta vid samordningen och planeringen av logistik i samband med omvandlings- och förtättningsprojekt. Mitt arbete lyfter fram de främsta utmaningar vid förtätning av städer, samt identifiering av de främsta barriärerna mot en fungerande logistik. Barriärernas påverkan på förtätningar av städer har undersökts tillsammans med en analys av hur dessa barriärer kan reduceras och övervinnas.

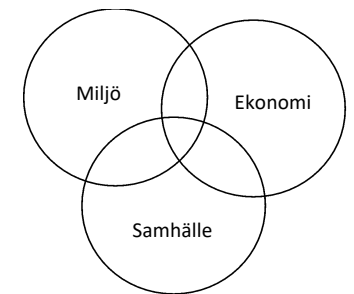

Slutsatserna som dras i studien är framtagandet av de viktigaste faktorerna vid samordning av logistik vid förtättningsprojekt. En central faktor att beakta är människor och människors säkerhet. Kopplat till uppförande av byggnader är ett stort antal transporter. Vid flertalet projekt som löper parallellt med varandra, ökar antalet transporter avsevärt i staden. Säkerheten blir därav en uttalad faktor som är av stor vikt och bör hanteras varsamt. Ingen får omkomma eller skadas allvarligt.

“Man ska inte behöva oroa sig för att bli påbackad av en lastbil när man cyklar till jobbet.”

Logistik och styrningen av de logistiskt komplexa flödena som uppstår är en annan betydelsefull faktor som denna studie har visat ha en direkt påverkan på både miljö, ekonomi och samhälle.

Vidare är de många befintliga verksamheterna i en stad och hanteringen av dessa den tredje faktorn. Många olika involverade aktörer med olika viljor och intressen skapar en komplexitet vad gäller planering och samordning av förtätningen.

Påverkan på befintliga verksamheter bör i största möjliga allmänhet minimeras, diskuteras och planeras. Om detta skulle brista kan det leda till förödande konsekvenser (Tänk: blockerade ambulansstilar till sjukhuset i samband med spårvägsbygget i Lund). Slutligen är involverade aktörer och en välfungerande kommunikation den sista identifierade faktorn. Det är av stor vikt att omsorgsfullt ta hänsyn till de två sistnämnda faktorerna för att på bästa tänkbara sätt hantera och mildra eventuella komplikationer som kan komma att uppstå.

Kopplat till detta är rekommendationerna för att kommunen skall ta en ledande roll gällande logistiken, att ha en transparent kommunikation externt, samt skapa ett forum för involverade aktörer som främjar en transparent intern kommunikation, informationsdelning och samordnad planering. En transparent kommunikation mot samhället är också att föredra, då störningar upplevs som milda när förhandsinformation erhålls. Detta gäller likväl medborgare som verksamheter och näringsliv.

Ett av de större hindren som talar emot och försvårar för kommunen att ta den ledande rollen vid förtätningen av Lund är den uttalade avsaknaden av rätt kompetens, tillräckliga resurser och tunn erfarenhet från liknande situationer. Det byggs oerhört mycket, och det kommer att fortsätta byggas oerhört mycket.

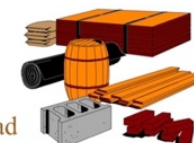
En annan stor utmaning är de många olika aktörerna, med minst lika många olika viljor och planer. Aktörerna ser ofta till sina egna intressen, medan kommunen måste se till helheten, med samhällets och medborgarnas gemensamma intressen. Att samordna dessa viljor och samtidigt skapa gemensamma mål ses som en ren nödvändighet.

Ytterligare barriärer som har identifierats är branschens attityd mot förändring, där en "så här har vi alltid gjort"-inställning är utbredd. Ett avslutande, men minst lika viktigt hinder är osäkerheten kring nyttor och var i försörjningskedjan nyttor uppstår. Långa processer gör det komplext och riskfyllt att ta en tidig investering för en eventuell framtida avkastning eller besparing.

Det är ofta enkelt att se en s.k. direkt kostnad, exempelvis vad en logistiklösning kostar. Men det är svårare att se nyttan med att ha en sådan logistiklösning implementerad. Det upplevs svårt för det enskilda projektet att se nyttorna med en välfungerande logistik, där material anländer till rätt plats, i rätt tid – i enlighet med logistikens sju "R". Men om det minskar på antal transporter i staden, färre andel tunga transporter, mindre väntetid i tomgångskörning och samtidigt ökar säkerheten för medborgaren är det väl ändå värt det? Eller vad kostar ett människoliv?

De sju R-en

- ✓ Rätt produkt
- ✓ Rätt antal
- ✓ Rätt kvalitet
- ✓ På rätt sätt
- ✓ I rätt tid
- ✓ Till rätt kund
- ✓ Till rätt totalkostnad

Hindren för att få en effektivare bygglogistik i Lund, en stad med tät trafik, smala gator och en kontinuerligt växande befolkning är utmanande och intressanta ur flera olika aspekter. Med rätt förutsättningar, kanske utmaningar förankrade i branschens motvilliga inställning till förändringar med tiden kan hanteras genom att tillåta lämpliga lösningar att introduceras.

Detta skulle vara ett första steg mot en förbättrad logistik och utökad logistikplanering inom byggbranschen, som på sikt ökar branschens effektivitet och produktivitet, förbättrar miljön för staden och dess invånare, samt ger nöjda kunder och beställare. Det skulle kanske också skulle kunna vara ett första steg mot att jag och du får leta lite längre innan vi kan hitta någon i vår omgivning som har svårigheter med att finna en bostad till rätt pris.